

Metakognitiv trening (MCT)

MCT 7 A – Å trekke forhastede slutninger II

© Moritz, Woodward & Vaskinn (1|22)

www.uke.de/mct

Bruken av bilder i denne modulen skjer etter samtykke fra artist/opphavsrettshaver. Se slutten av presentasjonen for detaljer (artist, tittel).

Forhastede slutninger

Vi trekker ofte slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet.

- Grunner/fordeler: ???
- Ulemper: ???

Forhastede slutninger

Vi trekker ofte slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet.

- Grunner/fordeler: sparer tid, gir trygghet, får oss til å virke bestemte og kompetente (“En uriktig beslutning er bedre enn ingen beslutning”).
- Ulemper: ???

Forhastede slutninger

Vi trekker ofte slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet.

- Grunner/fordeler: sparer tid, gir trygghet, får oss til å virke bestemte og kompetente (“En uriktig beslutning er bedre enn ingen beslutning”).
- Ulemper: risiko for å foreta uriktige og farlige beslutninger...

Å trekke forhastede slutninger

I hvilke situasjoner trekker vi slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet?

Når?	Eksempel
... når vi har begrenset tilgang til informasjon	???
... når vi har tidligere erfaring å generalisere ut fra	???
... når beslutningen ikke egentlig er viktig	???

Å trekke forhastede slutninger

I hvilke situasjoner trekker vi slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet?

Når?	Eksempel
... når vi har begrenset tilgang til informasjon	Jobbintervju: begrenset mulighet til å bli kjent med arbeidsplassen og nye kolleger på forhånd.
... når vi har tidligere erfaring å generalisere ut fra	???
... når beslutningen ikke egentlig er viktig	???

Å trekke forhastede slutninger

I hvilke situasjoner trekker vi slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet?

Når?	Eksempel
... når vi har begrenset tilgang til informasjon	Jobbintervju: begrenset mulighet til å bli kjent med arbeidsplassen og nye kolleger på forhånd.
... når vi har tidligere erfaring å generalisere ut fra	Over-generaliseringer kan føre til fordommer (“har du sett èn, har du sett alle”).
... når beslutningen ikke egentlig er viktig	???

Å trekke forhastede slutninger

I hvilke situasjoner trekker vi slutninger uten å kjenne den hele og fulle sannhet?

Når?	Eksempel
... når vi har begrenset tilgang til informasjon	Jobbintervju: begrenset mulighet til å bli kjent med arbeidsplassen og nye kolleger på forhånd.
... når vi har tidligere erfaring å generalisere ut fra	Over-generaliseringer kan føre til fordommer (“har du sett èn, har du sett alle”).
... når beslutningen ikke egentlig er viktig	Å velge en kake, fargen på sokkene dine, hva du skal ha til lunsj etc. ...

Forhastede slutninger i det virkelige liv

Domene	Eksempel
<div data-bbox="191 594 537 1039" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="191 1078 504 1178">Forsiden av magasinet <i>Stern</i></p>	<p data-bbox="682 572 2423 935">I 1983 publiserte det tyske nyhetsmagasinet <i>Stern</i> (tysk for «stjerne») de hemmelige angivelige dagbøkene til Adolf Hitler, lederen av naziregimet i Tyskland (1933-1945). Magasinet betalte 9.3 millioner tyske mark (omtrent 5 millioner euro) for dem, selv om det tidlig var tegn på at det dreide seg om forfalskninger. Eksempelvis ble et dikt – som ifølge dagbøkene var skrevet av Hitler – i 1980 vist å være en annen forfatters verk.</p> <p data-bbox="682 1018 2379 1253">Noen dager etter publisering av dagbøkene i <i>Stern</i>, slo en etterforskning gjennomført av det tyske føderale politiet (BKA) fast at det ikke fantes noen som helst tvil om at dagbøkene var falske. De hadde blitt laget av kunstforfalskeren Konrad Kujau.</p> <p data-bbox="682 1272 2379 1319">Hvis <i>Stern</i> hadde ventet på BKAs etterforskning, så hadde de unngått skandalen.</p>

Å trekke forhastede slutninger: eksempler

- Vandrehistorier -

(se slutten av presentasjonen for en alternativ oppgave)

Eies Marlboro av Ku Klux Klan?

Vandrehis-torie	for & mot	“bevis”
<p>Siden midten av 1980-tallet har det gått rykter om at merker på Marlboropak-ken betyr at Ku Klux Klan er eierne</p>	<p>For: ???</p> <p>Mot: ???</p>	 <p>Mar = je = jøde? lboro = orobl = horrible</p>

Å trekke forhastede slutninger: eksempler

- Vandrehistorier -

Eies Marlboro av Ku Klux Klan?

Vandrehis-torie	for & mot	“bevis”
<p>Siden midten av 1980-tallet har det gått rykter om at merker på Marlboropak-ken betyr at Ku Klux Klan er eierne</p>	<p>For:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bokstaven “K” kan ses i rødt mot hvit bakgrunn tre steder på pakken. • “Mar” opp-ned ser ut som “jew” – “lboro” baklengs ligner “horrible” = “horrible jew” (se høyre). • Mottoet “veni, vidi, vici” (jeg kom, jeg så, jeg seiret) antas å være et av KKKs motto. <p>Mot: ???</p>	 <p>Mar = jøde? lboro = horrible</p>

Å trekke forhastede slutninger: eksempler

- Vandrehistorier -

Eies Marlboro av Ku Klux Klan?

Vandrehistorie	for & mot	"bevis"
<p>Siden midten av 1980-tallet har det gått rykter om at merker på Marlboropakken betyr at Ku Klux Klan er eierne</p>	<p>For:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bokstaven "K" kan ses i rødt mot hvit bakgrunn tre steder på pakken. • "Mar" opp-ned ser ut som "jew" – "lboro" baklengs ligner "horrible" = "horrible jew" (se høyre). • Mottoet "veni, vidi, vici" (jeg kom, jeg så, jeg seiret) antas å være et av KKKs motto. <p>Mot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marlboro ble grunnlagt av Philipp Morris, en brite; ingen tilknytning til KKK. • Marlboro ble oppkalt etter Marlborough street i London hvor den første fabrikken lå. • Mottoet har ingen tilknytning til KKK. 	 <p>Mar = $\text{Mar} = \text{jøde?}$ lboro = $\text{orobl} = \text{horrible}$</p>

Å trekke forhastede slutninger: eksempler

- Vandrehistorier -

Eier Ku Klux Klan Malboro?

Nei!

Hvordan oppstår slike konspirasjonsteorier?

???

Hvordan oppstår slike konspirasjonsteorier?

- Ofte er de mye mer spennende enn virkeligheten!
- De er basert på påstander som er vanskelig å sjekke eller bevise (f.eks. at “Veni, Vidi, Vici” er Ku Klux Klans motto? feil!).
- De skjuler alternative forklaringer (f.eks. kan navnet “Marlboro” stavet forlengs og baklengs bety mange forskjellige ting; ordene “labor” (arbeid) eller Roma kan man også komme frem til).
- Vandrehistorier er noen ganger basert på fakta tatt ut av sin sammenheng. Betydningen av disse detaljene overdrives (ved første øyekast er de tre K’ene imponerende, men de beviser ingenting).

Hvordan oppstår slike konspirasjonsteorier?

- Det er utallige historiske eksempler på at minoriteter og utstøtte har blitt falskt anklaget for ukontrollerbare, katastrofale hendelser. I middelalderen ble eksempelvis dårlige avlinger ofte forklart med heksekunst eller med at religiøse minoriteter sto bak.
- Disse enkle forklaringene reduserte spenning og frykt og ga en illusjon av kontroll.

Hvorfor gjør vi dette?

- Forskning viser at mange personer med psykose (men ikke alle!) foretar beslutninger på bakgrunn av lite informasjon. Slik beslutningstaking kan lett føre til feil, sammenlignet med beslutningstaking som tar nøye hensyn til all tilgjengelig informasjon.

Hvorfor gjør vi dette?

- Forskning viser at mange personer med psykose (men ikke alle!) foretar beslutninger på bakgrunn av lite informasjon. Slik beslutningstaking kan lett føre til feil, sammenlignet med beslutningstaking som tar nøye hensyn til all tilgjengelig informasjon.
- Virkelighetsoppfatningen hos mange (men ikke alle!) personer med psykose er endret eller forstyrret. Usannsynlige tolkninger, som de fleste andre mennesker ville se helt bort fra, blir vurdert.

Hvordan å trekke forhastede slutninger bidrar til feiltokninger under psykose – eksempler

Hendelse	Forklaring under psykose	Hva som faktisk skjedde
Du skrives ut fra sykehuset tidligere enn planlagt.	Du er overbevist om at legene har gitt deg opp.	En seng på et ettervernshjem ble plutselig ledig.
Tanken “du er verdiløs” hamrer i hodet ditt.	Du er overbevist om at dette skyldes mobilmasten på taket.	De fleste har fra tid til annen negative tanker om seg selv.
Psykologen din sier et ord som du akkurat skulle til å si.	Psykologen kan lese tankene dine.	Ordet var naturlig med tanke på hva som var samtaletemaet.

Har noen et personlig eksempel å komme med?

Oppgave

- I de følgende oppgavene får du se forskjellige malerier. Prøv å finne den riktige tittelen til hvert maleri og utelukk de som ikke passer.

Oppgave

- I de følgende oppgavene får du se forskjellige malerier. Prøv å finne den riktige tittelen til hvert maleri og utelukk de som ikke passer.
- Diskuter *pro og contra* for hver av tolkningene.

Oppgave

- I de følgende oppgavene får du se forskjellige malerier. Prøv å finne den riktige tittelen til hvert maleri og utelukk de som ikke passer.
- Diskuter *pro og contra* for hver av tolkningene.
- Fortell også hvor sikker du er på din vurdering.

Oppgave

- I de følgende oppgavene får du se forskjellige malerier. Prøv å finne den riktige tittelen til hvert maleri og utelukk de som ikke passer.
- Diskuter *pro og contra* for hver av tolkningene.
- Fortell også hvor sikker du er på din vurdering.
- Vær spesielt oppmerksom på ting som klart utelukker en tolkning.

- a. Innrømme utroskap
- b. Frieri
- c. Dødsbudskapet
- d. Blomsterselgeren

- a. Innrømme utroskap
- b. Frieri
(Karl Zewy, 1896)
- c. Dødsbudskapet
- d. Blomsterselgeren

- a. Munken
- b. Fylliken
- c. Den lesende kjemikeren
- d. Bokormen

- a. Munken
- b. Fylliken
- c. Den lesende kjemikeren
(Johann Peter von Langer, 1756-1824)
- d. Bokormen

- a. Tjenernes rom
- b. Den innbilt invalide
- c. Den fattige poeten
- d. Herberge

- a. Tjenernes rom
- b. Den innbilt invalide
- c. Den fattige poeten
(Carl Spitzweg, 1835)
- d. Herberge

- a. Den onde hekse
- b. Den triumferende gutten
- c. Skotyven
- d. Formaningen

- a. Den onde hekse
- b. Den triumferende gutten
- c. Skotyven
- d. **Formaningen**
(Ferdinand Georg Waldmüller, 1846)

- a. Besøket
- b. Oppslukt av studier
- c. Poeten
- d. Bestefars bibliotek

- a. Besøket
(Carl Spitzweg, 1849)
- b. Oppslukt av studier
- c. Poeten
- d. Bestefars bibliotek

Valgfritt: Videoklipp

valgfritt: presentasjoner med videoklipp som tar opp dagens tema er tilgjengelig på denne nettsiden:

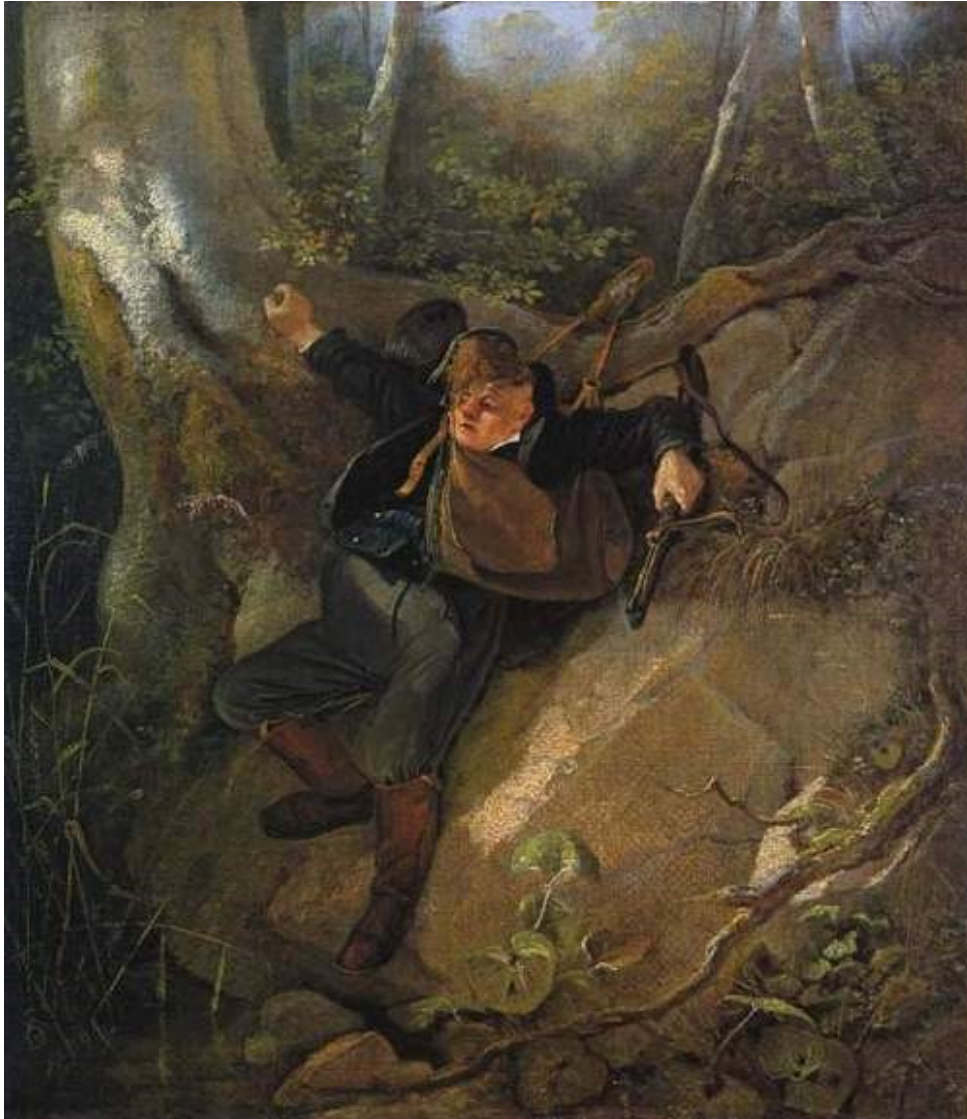
http://www.uke.de/mct_videos

Etter å ha sett videoen kan dere diskutere den i forhold til dagens tema.

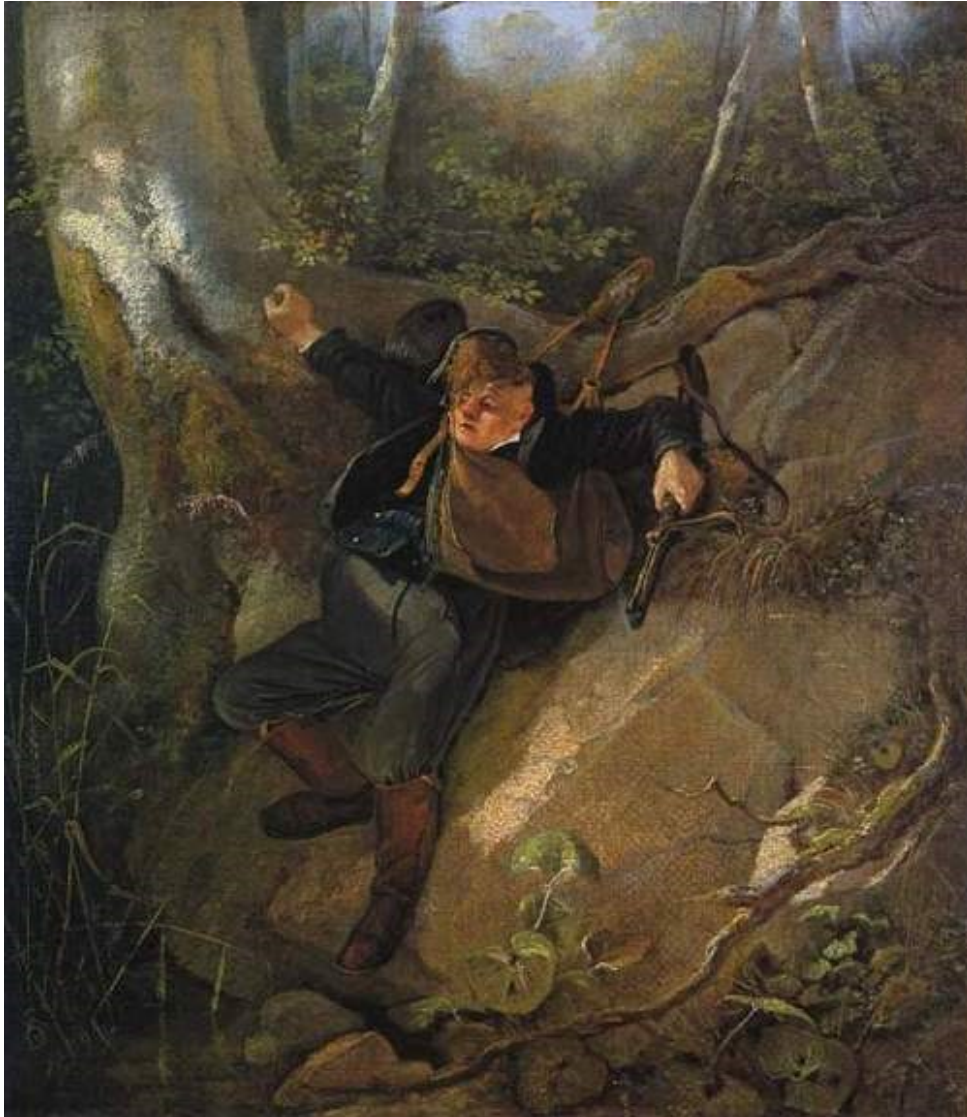
[For trenere:

Noen filmklipp inneholder språk som kan oppfattes som upassende for noen seere eller i noen kulturer. Se gjennom videoene før de vises]

- a. Møte med udyret
- b. Fylliken
- c. Mareritt
- d. Jaktulykke

- a. Møte med udyret
- b. Fylliken
- c. Mareritt
- d. Jaktulykke
(Carl Spitzweg, 1839)

- a. Festen
- b. Kosakk-brevet
- c. Håndbak
- d. Før slaget

- a. Festen
- b. Kosakk-brevet
(Ilja Jefimowitsch Repin, 1891)
- c. Håndbak
- d. Før slaget

- a. Barnebursdag
- b. Den lærde
- c. Vandringsmannens hvile
- d. Optikeren

- a. Barnebursdag
- b. Den lærde
- c. Vandringsmannens hvile
- d. Optikeren
(Frederick Daniel Hardy, 1826-1911)

- a. Giftmorderen i Salamanca
- b. Vannselgeren i Sevilla
- c. Vinsmaking i Malaga
- d. Alkoholikeren i Madrid

- a. Giftmorderen i Salamanca
- b. Vannselgeren i Sevilla
(Diego Velázquez, 1623)
- c. Vinsmaking i Malaga
- d. Alkoholikeren i Madrid

- a. Rytteren
- b. Søndagstur
- c. Enkemannen
- d. Avvist elsker

- a. Rytteren
- b. Søndagstur
- c. Enkemannen
(Carl Spitzweg, 1844)
- d. Avvist elsker

- a. Pedikyr
- b. Konsultasjon
- c. Amputasjon
- d. Beundreren

- a. Pedikyr
(Edgar Degas, 1873)
- b. Konsultasjon
- c. Amputasjon
- d. Beundreren

- a. Skattejakt
- b. De hjemløse
- c. Inntrengerne
- d. Frukttylene

- a. Skattejakt
- b. De hjemløse
- c. Inntrengerne
- d. **Frukttyvene**
(Hermann Kauffmann, 1848)

- a. Innhøstingen
- b. Kveldsbønn
- c. Begravelsen
- d. Gartneren

- a. Innhøstingen
- b. Kveldsbønn
(Jean-Fancois Millet, 1859)
- c. Begravelsen
- d. Gartneren

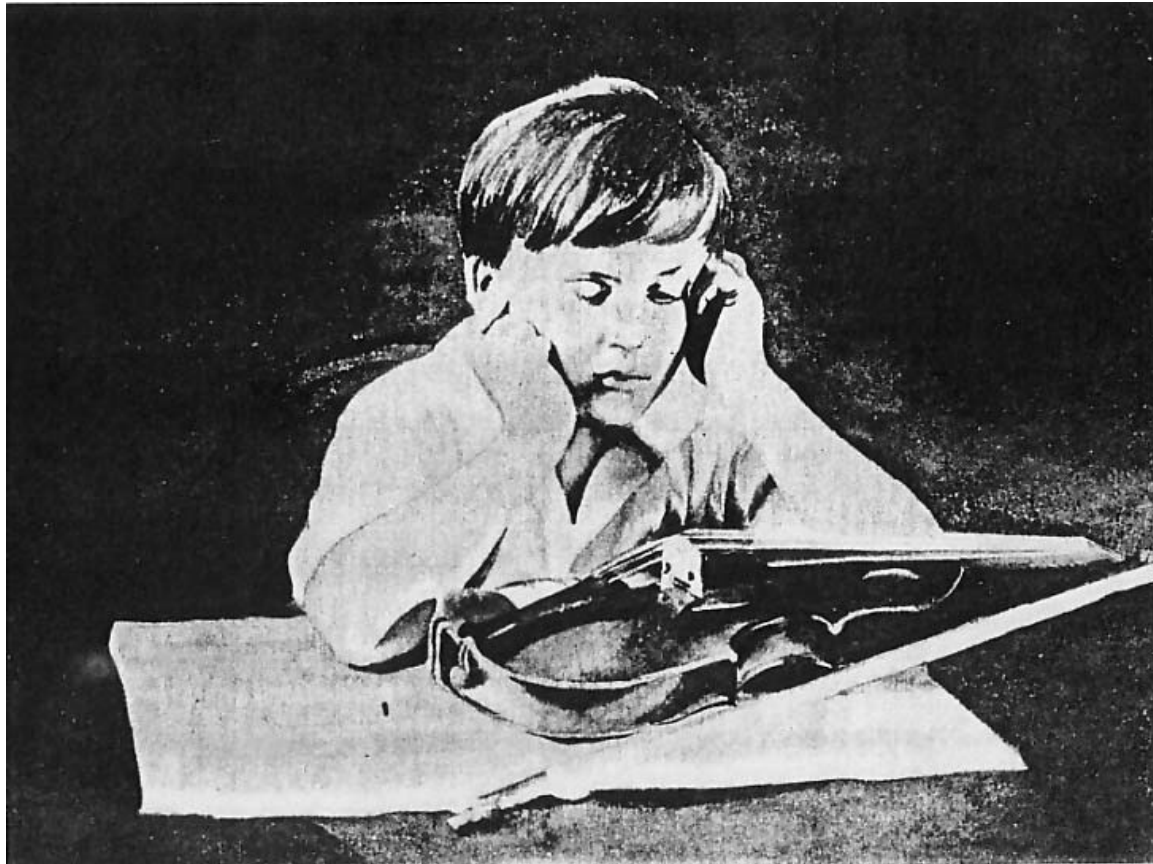

- a. Turen
- b. Venter på fiskebåten
- c. De sørgende
- d. På rømmen

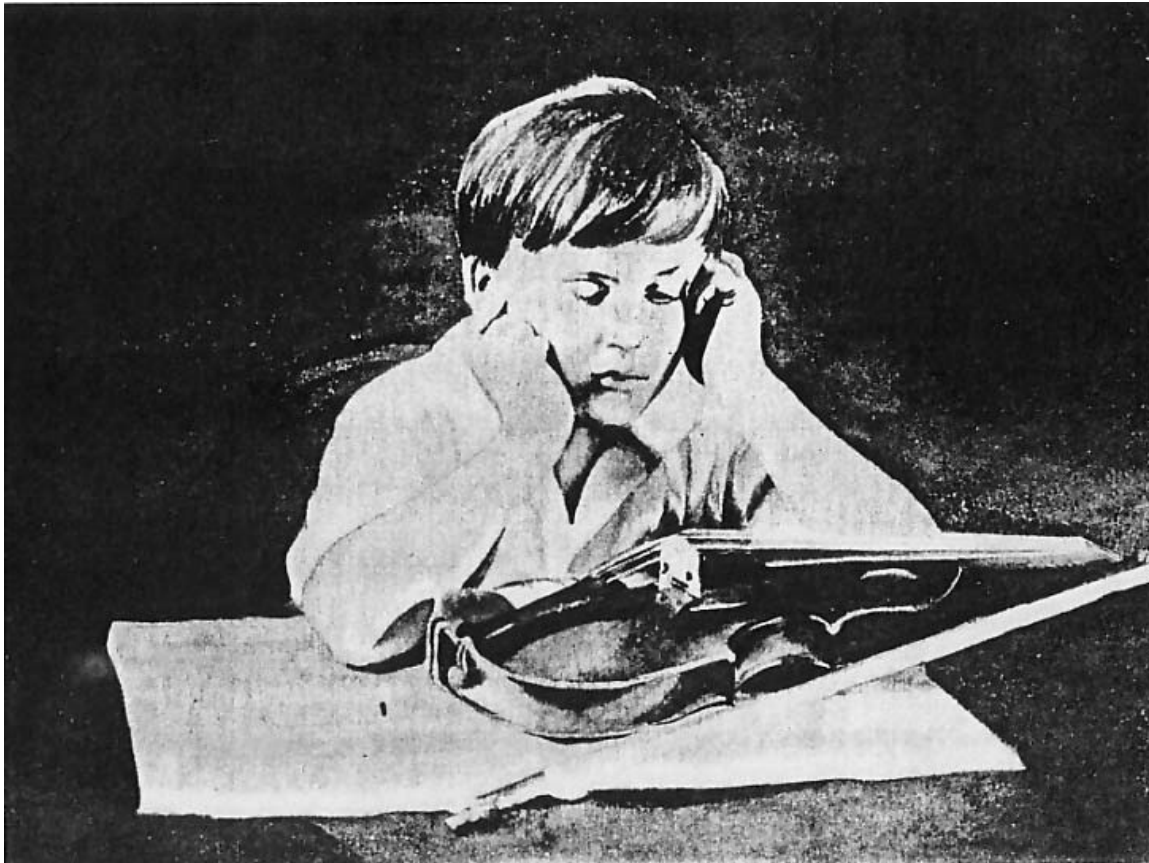

- a. Turen
- b. Venter på fiskebåten
(Philip Lodewijk F. Sadée, 1837-1904)
- c. De sørgende
- d. På rømmen

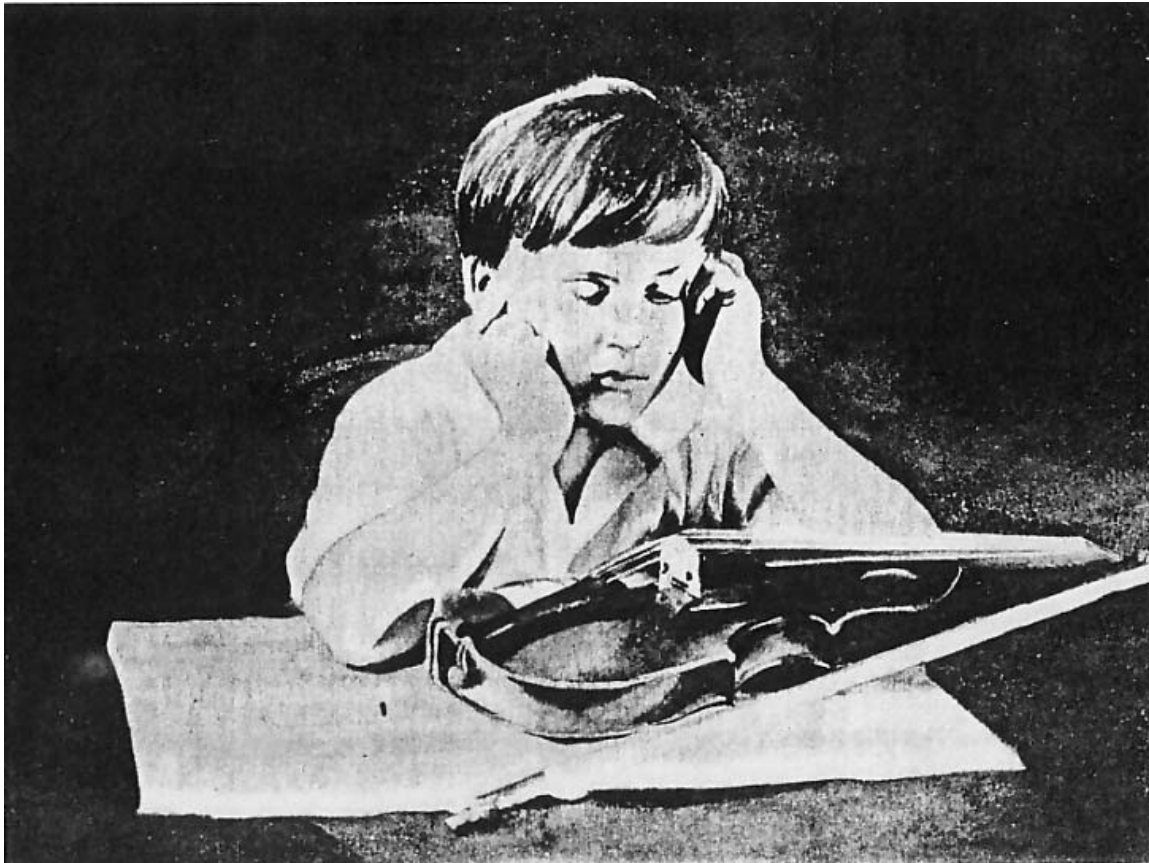

Hva skjer her?

- a. Gutten hater å spille fiolin, men tvinges av foreldrene.
- b. En blind gutt ønsker at han kunne spille fiolin.
- c. Gutten har ødelagt sin fars dyrebare fiolin og er redd for å fortelle det.
- d. Gutten er et stort musikk talent som konsentrerer seg før konserten han skal holde.

- a. Gutten hater å spille fiolin, men tvinges av foreldrene.
- b. En blind gutt ønsker at han kunne spille fiolin.
- c. Gutten har ødelagt sin fars dyrebare fiolin og er redd for å fortelle det.
- d. Gutten er et stort musikk talent som konsentrerer seg før konserten han skal holde.

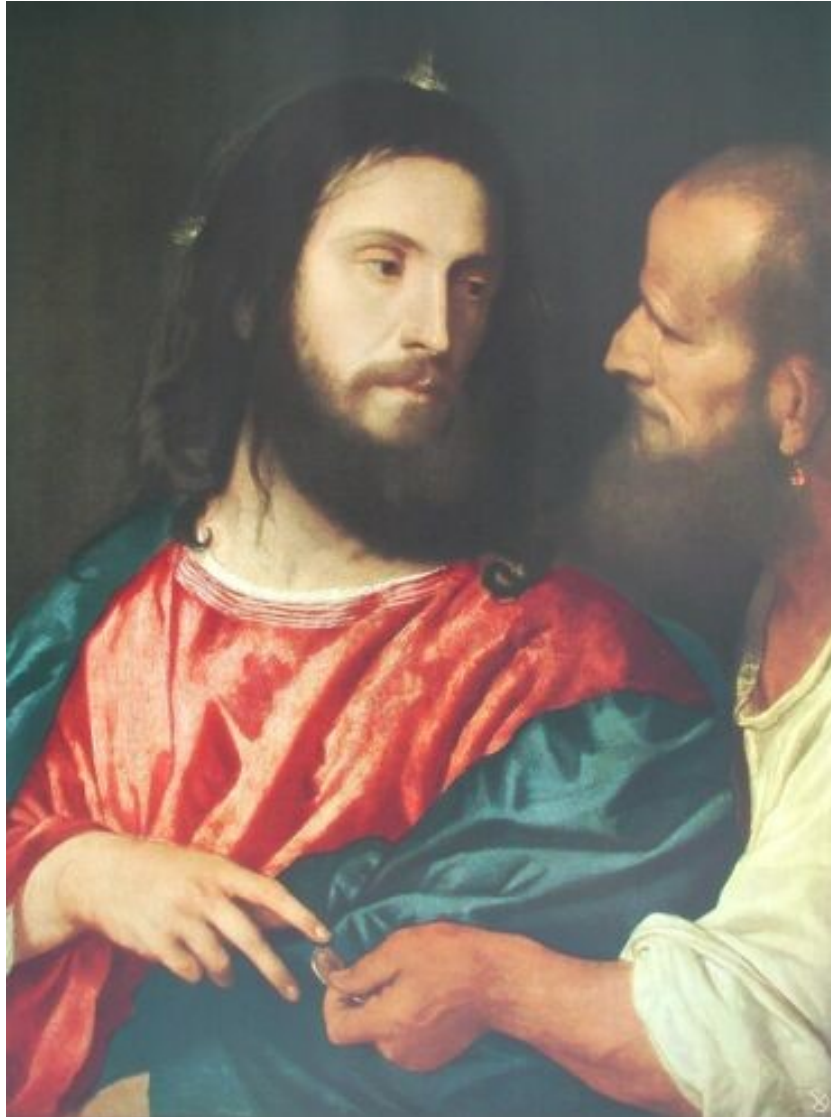

- a. Kjærlighetsbrevet
- b. Den onde naboen
- c. Flytting
- d. Topografen

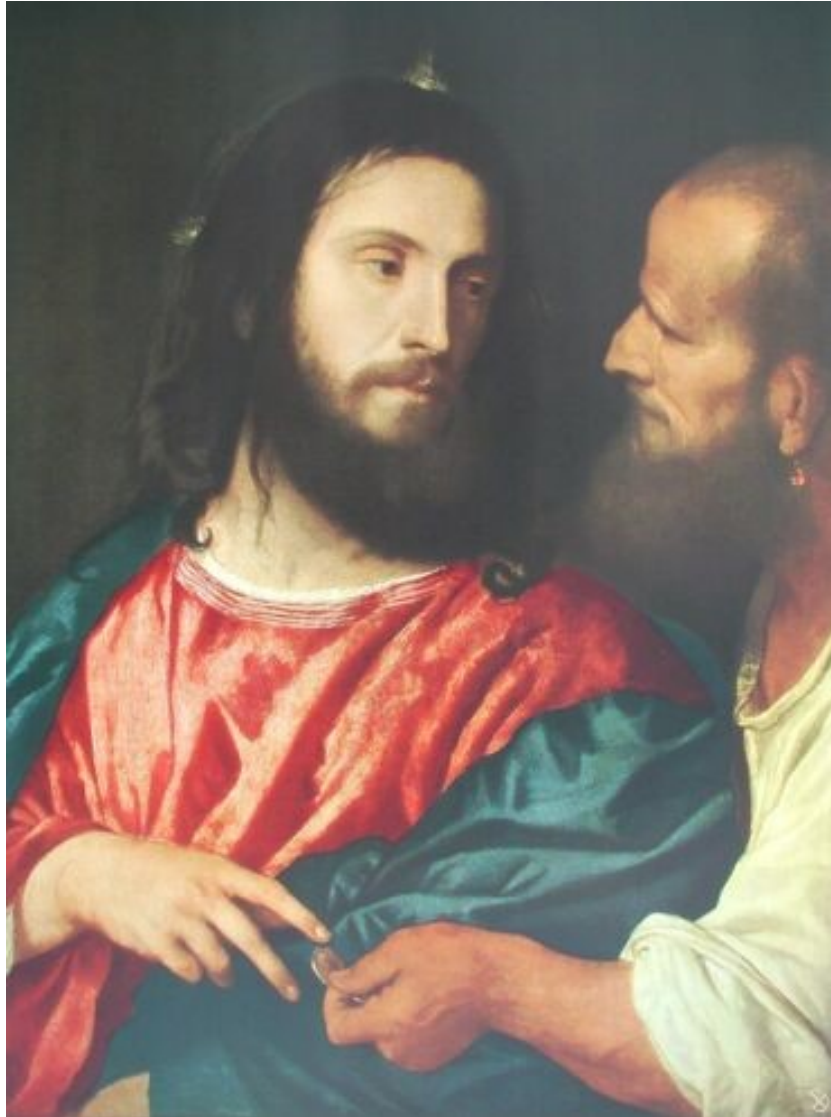

- a. Kjærlighetsbrevet
(Carl Spitzweg, 1860)
- b. Den onde naboen
- c. Flytting
- d. Topografen

- a. Korrupsjon
- b. Messias
- c. Eiendomsskatt
- d. Adelsmann og sjørøver

- a. Korrupsjon
- b. Messias
- c. Eiendomsskatt
(Tizian, 1524)
- d. Adelsmann og sjørøver

- a. Den berusede idioten
- b. Sladrende kvinner
- c. Invitasjon til dans
- d. Minnestund etter begravelse

- a. Den berusede idioten
- b. Sladrende kvinner
- c. Invitasjon til dans
(Peter Buamgartner, 1834-1911)
- d. Minnestund etter begravelse

- a. Øyenvitner til drap
- b. Dramaet
- c. På kino
- d. Den flyktende brud

- a. Øyenvitner til drap
- b. Dramaet
(Daumier Honoré, 1831/32)
- c. På kino
- d. Den flyktende brud

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).
- **Eksempel:** En mann babler: *er han full?*

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).
- **Eksempel:** En mann babler: *er han full?*
- Sjekk nærmere: kommer mannen fra en bar eller lukter han alkohol? *Det kan hende at mannen har en språkforstyrrelse etter å ha vært utsatt for hjerneslag.*

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).
- **Eksempel:** En mann babler: *er han full?*
- Sjekk nærmere: kommer mannen fra en bar eller lukter han alkohol? *Det kan hende at mannen har en språkforstyrrelse etter å ha vært utsatt for hjerneslag.*
- Husk at forhastede slutninger øker sjansen for feil.

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).
- **Eksempel:** En mann babler: *er han full?*
- Sjekk nærmere: kommer mannen fra en bar eller lukter han alkohol? *Det kan hende at mannen har en språkforstyrrelse etter å ha vært utsatt for hjerneslag.*
- Husk at forhastede slutninger øker sjansen for feil.
- For hendelser som ikke er så viktige, kan vi like gjerne bestemme oss raskt (f.eks. velge et yoghurtmerke eller type kake, lottotal).

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).
- **Eksempel:** En mann babler: *er han full?*
- Sjekk nærmere: kommer mannen fra en bar eller lukter han alkohol? *Det kan hende at mannen har en språkforstyrrelse etter å ha vært utsatt for hjerneslag.*
- Husk at forhastede slutninger øker sjansen for feil.
- For hendelser som ikke er så viktige, kan vi like gjerne bestemme oss raskt (f.eks. velge et yoghurtmerke eller type kake, lottotal).)
- Det er menneskelig å feile – vært forberedt på muligheten for at du kan ta feil.

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- Når vurderingen er viktig og har store konsekvenser, er det bedre å unngå forhastede slutninger og heller sørge for å ta hensyn til all tilgjengelig og relevant informasjon (“best å være på den sikre siden”).
- **Eksempel:** En mann babler: *er han full?*
- Sjekk nærmere: kommer mannen fra en bar eller lukter han alkohol? *Det kan hende at mannen har en språkforstyrrelse etter å ha vært utsatt for hjerneslag.*
- Husk at forhastede slutninger øker sjansen for feil.
- For hendelser som ikke er så viktige, kan vi like gjerne bestemme oss raskt (f.eks. velge et yoghurtmerke eller type kake, lottotal).)
- Det er menneskelig å feile – vært forberedt på muligheten for at du kan ta feil.
- Baser viktige beslutninger på solide fakta. Rene gjetninger er “dårlige rådgivere.” Tenk alltid på hvilke konsekvenser en feil vurdering kan få.

Hva har dette med psykose å gjøre?

Mange (men ikke alle!) personer med psykose har en tendens til å trekke forhastede slutninger og til å danne ekstreme meninger. Denne måten å resonnerer på kan øke når man er under press og trenger å avreagere.

Hva har dette med psykose å gjøre?

Mange (men ikke alle!) personer med psykose har en tendens til å trekke forhastede slutninger og til å danne ekstreme meninger. Denne måten å resonnerer på kan øke når man er under press og trenger å av reagere.

Eksempel fra virkeligheten: Erik har lyst å kjøre til universitetet, men finner ikke bilnøkklene. Han tror at kontaktpersonen hans har stjålet nøklene for å forhindre han i å kjøre til universitetet.

Bakgrunn: Han er overbevist om at folk på universitetet ønsker å utvise han.

Men: Hvorfor skulle kontaktpersonen være interessert i at Erik blir utvist fra universitetet; hvordan fikk han tak i nøklene?

Hva har dette med psykose å gjøre?

Mange (men ikke alle!) personer med psykose har en tendens til å trekke forhastede slutninger og til å danne ekstreme meninger. Denne måten å resonnerer på kan øke når man er under press og trenger å avreagere.

Eksempel fra virkeligheten: Erik har lyst å kjøre til universitetet, men finner ikke bilnøklene. Han tror at kontaktpersonen hans har stjålet nøklene for å forhindre han i å kjøre til universitetet.

Bakgrunn: Han er overbevist om at folk på universitetet ønsker å utvise han.

Men: Hvorfor skulle kontaktpersonen være interessert i at Erik blir utvist fra universitetet; hvordan fikk han tak i nøklene?

Før du kommer med alvorlige beskyldninger, bør du samle inn informasjon fra så mange kilder som mulig og diskutere ulike forklaringer med mennesker som du stoler på.

Takk for oppmerksomheten!

For trenere:

Vennligst dele ut regneark. Introduser vår app COGITO (last ned gratis).

www.uke.de/mct_app

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mct. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the "fair use" policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Forsiden av magasinet <i>Stern</i>	GHDI – Image (ghi-dc.org)	- - -	Dette arbeidet er tillatt gjengitt i tråd med en «fair use policy». Kontakt oss hvis du mistenker brudd på copyrightbestemmelser	Forsiden av magasinet <i>Stern</i>
miss_blackbutterfly	flickr	“One thousand Americans stop smoking every day - by dying. They say Nicotine patches are great. Stick one over each eye and you can't find your cigarettes.”	CC	Marlboro cigarette boxes/Marlboro Zigarettenschachteln

All reproduced paintings are in the public domain because their copyright has expired (all artists died more than 70years ago).

Alle abgebildeten Kunstwerke sind gemeinfrei (“public domain”), da die Schutzfrist des Urheberrechts unseres Wissens abgelaufen ist (“public domain”; alle Künstler verstarben vor mindestens 70 Jahren). Alle Reproduktionen gelten ebenfalls als gemeinfrei.

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	Konspirasjonsteoretikere	"Bevis"
<p>Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.</p>	<p>Argumenter for?</p>	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	Konspirasjonsteoretikere	"Bevis"
<p>Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.</p>	<p>USAs angivelige motiver:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Teknologisk seier" i romkappløpet mot Sovjetunionen som tidligere hadde lyktes i å sende en satelitt ut i verdensrommet 2. Fjerne oppmerksomheten rundt krigen i Vietnam 3. NASA selv sto for bløffen fordi de var redd for at regjeringen skulle kutte budsjettstøtten 	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	"Bevis"
<p>Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.</p>	<p>For: ???</p>	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	"Bevis"
<p>Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.</p>	<p>For:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Blafrende flagg": umulig fordi det ikke er noen atmosfære/vær på månen 2. Bilder av en himmel uten stjerner og ujevne skygger tyder på produksjon i et filmstudio 3. Astronaut Armstrongs beskjed på radioen: Han svarte for raskt på president Nixons siste setning. Radiosignaler bruker lengre tid til jorden enn tiden det tok Armstrong å svare 	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	"Bevis"
<p>Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.</p>	<p>Mot: ???</p>	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
<p>Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.</p>	<p>Mot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Flaggets blafring skyldtes at stangen ble boret ned i månens overflate og en støttepinne som holdt flagget oppe i vannrett posisjon 2. Fotografier tatt om natten registrerer ikke svake lyskilder på grunn av eksponeringstiden → ingen stjerner 3. Ujevne skygger ble forårsaket av månens ujevne overflate 4. Intervjuet hadde blitt redigert slik at de opprinnelige pausene i dialogen mellom Nixon og Armstrong ble kuttet 	

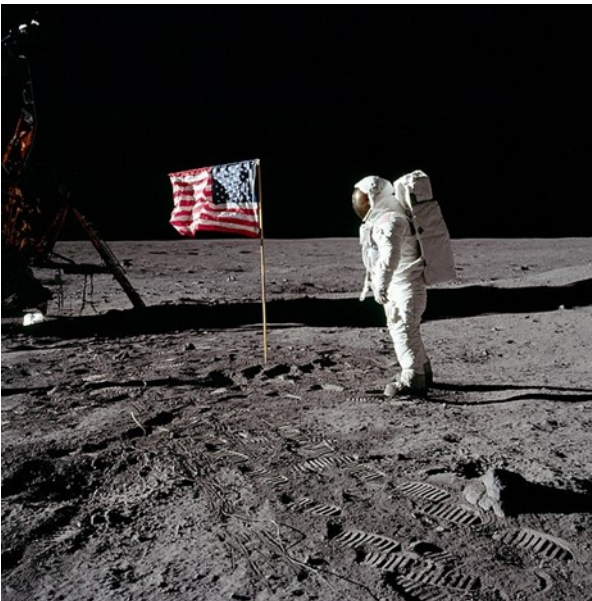

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Bløffet den amerikanske regjeringen om månelandingen?

Nei!

Filmregissør Roland Emmerich (Independence Day):
“Månelandingen (...) var rett og slett for god. Slike ting var umulig å fremstille på film i 1960-årene. Selv med dagens utstyr ville dette by på problemer.”

Kilde: den tyske tv-stasjonen ZDF: “Vorsicht Verschwörung” (“Se opp for konspirasjoner”)

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

???

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

- Ofte er de mye mer spennende enn virkeligheten
- De er basert på påstander som er vanskelig å sjekke eller bevise og folk tror lett på dem (eksempelvis antyder et blafrende flagg at bilder har blitt tatt på jorden).
- De skjuler alternative forklaringer(f.eks. kan en himmel uten stjerner forklares av tekniske begrensninger ved nattfotografering).
- Vandrehistorier tar fakta ut av sin sammenheng og utnytter dem maksimalt.